

Klimaendringene er her nå – henger lovgiver med?

I januar presenterte NRK hva de hadde observert etter ett års klimareise gjennom landet vårt. Ved hjelp av film, bilder og tekst beskrev journalistene en rekke alvorlige klimaendringer og hvordan disse allerede har påvirket lokalsamfunnene.

«(...) bare det siste året har vi sett varmere rekorder, regnrekorder og ekstremvær – men også langsiktige, stille endringer. Det er altså for sent å hindre at Norge og verden forandres. For endringene er allerede i full gang» heter det i artikkelen.

Lesere av tidsskriftet VANN vet at klimaendringer i stor grad handler om endringer i vannets kretsløp, inkludert de hydrologiske ekstremene flom og tørke. Gang på gang får vi eksempler på at klimaendringene allerede er i gang, - men hvordan henger lovgiver med i svingene?

Da overvannsutvalget i desember 2015 leverte sin rapport «Overvann i byer og tettsteder – som problem og ressurs» til Klima- og miljødepartementet, ble det anslått at kostnadene fra skader etter overvann i verste fall kan bli i størrelsesorden 45 til 100 milliarder kroner i løpet av de neste 40 årene. Begrepet «i verste fall» betyr i dette tilfellet hva som kan skje dersom vi unnlater å iverksette nødvendige, forebyggende tiltak som hindrer skade på bebyggelse, infrastruktur, helse og miljø.

Utvalget var enige om en rekke nødvendige tiltak, der de fleste ville kreve endringer i gjeldende lover og forskrifter. Tiltak i eksisterende bebyggelse er det vanskeligste å regulere, fordi grunneierne allerede har etablert en rett til å håndtere overvannet på en bestemt måte, eksempelvis å avlede takvannet gjennom en kommunal avløpsledning. Man må altså gjøre

noe med en eksisterende situasjon, uten at grunneieren nødvendigvis ønsker denne endringen. Det er nok forklaringen på hvorfor både høringsinstanser og påfølgende utredninger stiller flest spørsmål ved denne delen av utvalgets forslag.

I tiden etter desember 2015 har mange etterlyst handling og framdrift fra myndighetene. I det minste burde myndighetene legge til rette for at tiltakene som det var enighet om, iverksettes så snart som mulig. Byråkratiets kvern maler langsomt, men nå, mer enn tre år etter, ser det ut til at det endelig har begynt å skje noe.

Det er blant annet vedtatt endringer i plan- og bygningsloven, som medfører at avledning av overvann skal være sikret før kommunen gir rammetillatelse for oppføring av bygning. I tillegg har Stortinget fått til behandling et lovforslag fra Regjeringen som gir kommunene tydeligere ansvar og bedre virkemidler for å ta hensyn til håndtering av overvann i sine arealplaner. Regjeringen varsler samtidig at de vil gi NVE et utvidet ansvar for å bistå kommunene med å forebygge skader fra overvann gjennom kunnskap om avrenning i tettbygde strøk (urbanhydrologi) og veiledning til kommunal arealplanlegging.

Flere andre tiltak, inklusive muligheten til å etablere et eget overvannsgebyr, har blitt utredet og er til bearbeiding i embetsverket. Også her er det ventet endringsforslag på høring før sommeren. Her, og i andre aktuelle endringer på området, er det viktig at de som blir berørt og andre med interesse for temaet, følger med i timen, og gir innspill når lov- og forskriftsendringene sendes på høring.

Det er grunn til å gi ros til ansvarlige myndigheter, embetsverk og andre som så langt har

bidratt i prosessen med å arbeide fram de mange tiltak og forslag som legges fram til politisk behandling. Dette vil gjøre oss bedre i stand til å håndtere overvann og møte et endret klima. Jobben er likevel ikke ferdig før alle utfordringer

er forsvarlig adressert, eksempelvis må den store dissensen i utvalget når det gjelder ansvar for skade fra overvann, avklares så raskt som mulig.

Vi oppfordrer derfor alle til å holde oppe trykket!

Redaksjonskomiteen for Norsk vannforening

«Vann i Norge, vann av renhet,
hvor en legger seg og drikker,
det er dét jeg tenker på.»

- Nordahl Grieg

Design, Petter Wang